

De 200-jarige moerascypres in Barneveld

12 augustus 1980

Uit alle delen van de wereld zijn er bomen bij ons in tuinen en parken terechtgekomen. In de middeleeuwen, toen de scheepvaart goed op gang kwam, werden veel boomsoorten van overzee meegebracht.

Dat is ook het geval met de moerascypres, die als oorspronkelijke groeiplaats de moerassen in het zuiden van de Verenigde Staten heeft.

Heel fraaie moerascypressen zagen we op het landgoed „Oldenaller”, onder Nijkerk, waar een groep van vijf bomen is aangeplant aan de rand van de vijver bij het kasteel. Ook in het park achter huize „Hoevelaken”, in de gelijknamige plaats, staan een paar mooie moerascypressen.

De dikste en oudste moerascypres van onze streek staat ongetwijfeld bij de „Veluwehal” te Barneveld. Het is de

Luchtfoto, gemaakt in het voorjaar van 1958, met de oude pastorie en de moerascypres ernaast. Op de achtergrond de Markthal.

FOTO: ARCHIEF GEMEENTE BARNEVELD

trots van de bewoners van het dorp, maar niet minder van de gemeentelijke plantsoendienst. Door de jaren heen heeft men kosten noch moeite gespaard om deze monumentale boom gezond te houden.

De fijne groene naaldjes van de moerascypres geven de boom een wollige indruk. In de herfst worden de naalden goudgeel en vallen af, net als bij de larix. Menigeen heeft in het vroege voorjaar wel eens gedacht dat de kale boom bij de Veluwehal dood was, maar ieder jaar half mei is de moerascypres weer gehuld in een zachtgroene gloed.

Een andere eigenschap van de moerascypres is het vormen van luchtwortels rond de stam, vooral als ze op vochtige plaatsen staan. Heel goed is dat te zien bij de bomen op het landgoed „Oldenaller”, die aan de waterkant staan.

De dikke moerascypres in Barneveld stond vroeger in een pastorietaan. Dominee J. Mensinga heeft hem daar hoogstwaarschijnlijk twee eeuwen

Luchtwortels van de moerascypres aan de rand van een vijver bij kasteel „Oldenaller”.

geleden geplant. Burgemeester C. A. Nairac schreef in 1871 in het boekje „Geschiedenis van de Kerk te Barneveld” het volgende over ds. Mensinga en de pastorie: „In 1793 deed ds. Mensinga gedeeltelijk op eigen kosten een zijvleugel aanbouwen en was de schepper van goed aangelegd

De kolossale moerascypres bij gebouw „Irene” te Barneveld heeft een stamomtrek van 4.40 meter.

plantsoen en waterwerk; de prachtige en zeker zeer zeldzame en schoone exemplaren van kastanje-, tulpe-, bruine beuken- en cederbomen zijn daarvan de overblijfsels en het sieraad; hij trok een kerkelijk grondstuk bij den pastorie-grond en hield er „eene Turksche tente” op na, zeker als zomerhuisje”.

De oude luchtfoto, gemaakt in het voorjaar van 1958, laat nog zien dat de boom naast de pastorie heeft gestaan. Van dat alles is niets meer terug te vinden, alleen de moerascypres staat er nog. De oude pastorie is een paar jaar later afgebroken om plaats te maken voor gebouw „Irene”, dat dienst doet als kerkgebouw van de Nederlands Hervormde Gemeente. Ga die mooie moerascypres in Barneveld maar eens bekijken. Als je bij de dikke stam gaat staan, kom je pas goed onder de indruk van deze gigantische boom. Het is nog steeds een herinnering aan de tuin en de pastorie van dominee Mensinga. Zo'n boom moest eens kunnen spreken . . . In het park achter het gemeentehuis in Woudenberg staat ook een erg fraaie moerascypres. Deze boom staat in een gladgeschoren gazon. En die tuinman elke week maar hobbelen met zijn maaimachine over de luchtwortels . . .

De moerascypres in het park achter het gemeentehuis in Woudenberg.

